

CONTRIBUTIUNE

LA

170

STUDIUL TALIEI SOLDATULUI ROMÂN

TEZĂ

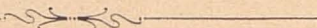
PENTRU

DOCTORAT IN MEDICINĂ

DE

TH. GUGEA

Medic de batalion in Regimentul I de Geni.

BUCUREȘCI

TIPO-LITOGRAFIA EDUARD WIEGAND, STRADA COVACI 14.

1888

PROFESORI:

Dr. Severin	Anatomia Patologică.
„ Teodori	Patologia generală.
„ Felix	Igiena și poliția sanitară.
„ Alexianu	Patologia medicală
„ Petrescu	Terapia și arta de a forerula.
„ Grecescu	Botanica.
„ Maldărescu	Farmacologia și materia medică
„ Sergiū	Patologia și clinica infantilă.
„ Rômnicianu	Patologia chirurgicală, bandaje și aparate de fracturî.
„ Severénu	Clinica chirurgicală.
„ Petrini de Galați . . .	Îstologia.
„ Șuțu	Medicina legală și clinic. mintală
„ Demosten	Medicina operatōre și anatomia topografică.
„ Manolescu	Oftalmologia.
„ Drăghieșcu	Obstetrica și olinica obstetricală
„ Stoicescu	Clinica medicală.
„ Babeș	Patologia experimentală și bac- teriologia.
„ Asachi	Clinica chirurgicală.
„ Calenderu	Clinica medicală.
„ Grigorescu	Fiziologia.
„ Sîhlénu	Zoologia.
„ Petrini Paul	Anatomia descriptivă.

PROFESORI SUPLINITORI

Dr. Colorian	Chimia medicală.
„ Argeșianu	Șefulucrărilor anatomo-patolog.
„ Nanu	Capu lucrărilor de anatomie.

JURIUL DE PROMOȚIUNE

DR. Z. PETRESCU	Președinte
„ TEODORI	} Membri.
„ SEVERIN	
„ FELIX	
„ DEMOSTEN	

Lărinților mei

regrete eterne.

D-lor Medici

inspector general al armatei Dr. Theodori, Dr. Fot n ,
Dr. Severin.

Gratie părinteștelor D-voastre prevederi și
stăruinți, că ni'ați asigurat un viitoriu.

D-lui General A. Berendei

inspector al Geniului.

Găsesc acest moment solemn pentru mine
ca cel mai poprice, pentru a vă mulțumi
și a vă asigura de graditndenea mea, în
schimbul concursului și protecțiunei ce ni-
ați dat și înlesnit, pentru terminarea stu-
dielor mele, în care timp am fost continuu
sub comanda D-v.

D-lui Dr. Z. Petrescu

profesor de terapie. Președintele juriului de promoțiune.

Primesce ilustrul meu profesor cu această ocaziune, expresiunea celui mai adânc devotament și respect ce 'ți păstrezii.

D^{-LOR} MEDICI SUPERIORI AI ARMATEI

Țe mulțumesc de consiliile și tactul cu care mi-ați făcut educațiunea mea medico-militară.

TUTULOR D^{-LOR} PROFESORI

ai facultății de medicină.

Țe mulțumesc pentru instrucțiunea și educațiunea medicală ce mi-ați dat, și cea mai bună dovadă a acestei recunoștinți, cred că este și va fi silința mea constantă, de a urma perceptele științifice și practice, ce eu atâta profusiune ne dați.

Dl.-ul Colonel Argentoianu

și tutulor d-lor ofițerî superiorî ai corpului de geniu,

Timpul îndelungat de când servesc în acest corp m'a învățat mereu, d'a-vă iubi și stima și prin urmare, d'a-vă asigura de devotamentul și respectul meu.

Tutulor colegilor mei medici militari și camarazi de corp.

Amicie și afecțiune.

D-lui Dr. Istrate

fost profesor de chimia organică a facultății de medicină
și actualul profesor de acest curs la facultatea
de științe

De și ai plecat din mijlocul nostru, însă
iubirea noastră te însoțește pretutindenea.

D-lui Ioniță Boterz

d n Roman

Este și va fi ne șters din memoria mea
nobilul sentiment ce a avut, conducându-
mă prin toate mijlocele posibile pe calea în-
ceputului carierei mele, pentru care-i da-
torezii eterne regrete.

P R E F A Ț A

Indemnat de succesul tesei camaradului meu Medicul de Regiment cl. II^a Dr. Dănescu. «*Incercări de Demografie și Geografie medicală*» și pe de altă parte ca vechi medic militar, am crezut nimerit de a alege ca subiect al tesei mele inaugurale tot un studiu analog de demografie, adică studiul taliei.

Lucrarea mea este mai mult o culegere de material, cred destul de precios, pe care alții dispunând de mai multe mijloce, 'l vor putea utiliza cu mai mult succes. Emit această in-doeală în succesul întreprinderii mele de față cu atât mai mult, cu cât tесе de inaugurațiune de acest fel sunt absolut puține, care până acum să fi dobândit sancțiunea facultății.

M'am silit pe cât am putut de a urma pu-ținilor mei colegi predecesori, care prin o muncă și stăruință basată pe propriile lor forțe științifice și intelectuale, s'aũ încercat a des-

chide drumul, odinioară atât de bătătorit al studiului mișcării populațiunei noastre.

Chiar și din aceste lucrări, nu mă pot folosi pentru studiul meu de față, de cât de tesa camaradului meu Dr. Dănescu, ca cea mai apropiată studiului pe care 'mă-l'am impus.

N'am avut la dispozițiune o bibliografie mai bogată și specială în această cestiune, de cât capitolele relative la talie din tratatele de igienă ale lui Proust, Morache și Bequerele etc.

N'am putut de asemenea găsi nici o monografie asupra taliei, relativ la țara noastră, ca ast-fel să'mă pot coordona și eă mă limpede modul de espunere a acestei cestiuni.

Repet, că lucrarea mea este o culegere de material, espusă cu competința unui începător.

Póte câ în cursul lucrării mele să alunec pe ici colea, pe panta unor apreciațiuni de ordine socială, dar cred că nimenea nu'mă va imputa, când în fața cifrelor de care dispun 'mă voi permite considerațiuni în limitele cadrului științific impus studiilor demografice. Indulgența juriului de promoțiune atât de des invocată în prefața unor tесе de doctorat, póte să'mă fie permis a nu'mă basa tótă speranța reușitei pe acéstă indulgență, pentru simplul

motiv, că am abordat o cestiune științifică locală foarte complexă și numai cu singura dorință, de a'mi depune și eū micul meu obol la temelia studiului, relativ la populațiunea noastră, început de ilustrii mei maestri D-r Felix, D-r Z. Petrescu, D-r Istrate și regretatul D-r Obedenariū.

Simt că în cestiunea ce tratez, voi fi incomplet, dar cred că această muncă a mea și direcțiunea în care stăruesc, nu vor fi nimicite de exigențe mai mari de cât puterile mele.

Th. Gugea.

Medic de batalion.

CONSIDERAȚIUNI GENERALE

ASUPRA TALIEI SOLDATULUI ROMAN

Legea de recrutare din 1864, cerea ca minimum taliei unui recrutar să fie de 1^m. 57^{cm}, legea din 1876 reduce această înălțime la 1^m. 54^{cm}. și legea din 1883 prin art. 20 desființează această condiție pentru admiterea la serviciul militar.

Cu totă desființarea a minimumului de talie, administrația militară cu ocaziunea fie-cărei recrutațiunii, impune condițiuni speciale, pentru talia soldatului cavaler, artilerist, geniu jandarmă; iar toți cei cu talia mică până la 1^m. 54^{cm}. sunt afectați restului trupelor, adică: infanteriă, vânători și trupe teritoriale.

Ast-fel soldatului din cavalerie ă să cere să aibă talia de 1^m. 58^{cm}. celui din artilerie de 1^m. 65^{cm}. celui din geniu de 1^m. 65^{cm}. celui din jandarmi călări de 1^m. 75^{cm}.

Dacă am căuta rațiunea grupării recruților

după talie, în aceste diferite elemente ale puterii militare, o găsim mai mult în nisele motive de estetică, adică d'a se da acestor trupe zise de elită, un aspect mai marțial mai impunător. S'ar părea deci că, cu totă perfecțiunea artei războiului, totuși forța și aptitudinea militară a națiunii, se caută a se pune în raport cu talia soldaților săi. A fost în adevăr o epocă și nu tocmai depărtată, când toate națiunile consideraū talia soldaților lor, ca criteriul puterii lor.

Quetelet și Villermé, statisticieni demografici ilustri, bazați pe studiul taliei populațiilor a voit să stabilească principiul următor :

„ Talia unei populațiuni, este în proporțiune directă cu sănătatea sa, cu starea sa de mulțumire, cu forța sa generală și cu localitățile unde ea residă.

Munții dau indivizi de o statură mult mai înaltă de cât câmpul, populațiunea orașelor este mult mai înaltă în talie, de cât acelor de la țară».

Pe această cale a înțeltimei omului, Villermé a voit să demonstreze, că gradul de aptitudine militară a unei națiuni, este în proporțiune directă cu talia.

Acolo unde maximul unei talii înalte este mai frequent, Villermé zice : că sunt și mai puține reforme, chiar pentru cauză de bôlă, și contrariu, acolo unde talia este mică, reformele chiar pentru cauză de bôlă sunt mai frequente. Quetelet pe de altă parte, a voitsă probeze că indivizii trăind în rele condițiuni igienice, sunt în genere de statură mică pe când cei de talie înaltă, sunt în genere indivizi, cari se găsesc la adăpost de nevoile materiale ale traiului, și prin urmare au și locuințe în localități și condițiuni foarte salubre.

Aceste teorii ale lui Villermé și Quetelet a întâmpinat o rezistență, pôte justificată.

De acea noi observăm, fără însă de a putea demonstra prin cifre statistice, că în genere tinerii soldați provenind mai cu seamă de pe malurile Dunărei, sau din plaiurile infundate ale munților, sunt de talie scundă și rezistența lor la greutățile serviciului militar, este limitată. Chiar din studiul meu de față, comparat cu acela al Dr. Dănescu, se pôte constata că județele care au cel mai mare număr de tineri de o talie scundă, au avut și au mai mulți scutiți sau amânați (Veđi tesa Dr. Danescu).

Prin urmare, sunt autorizat de a susține că în județele unde talia scundă este mai frecventă, acolo și miseria este mai mare. La noi în țară, toate aceste defecte în constituțiunea fizică a populațiunei, nu se poate justifica prin diferența de rasă, căci de și în adevăr sunt părți din țară populate cu elemente eterogene, dar observațiunile noastre personale ne îndrumează de a susține, că toate aceste elemente sunt în bună stare de dezvoltare și că degenerațiunea fizică prin cauze de insalubritate a localităților, nu atinge decât aproape numai pe populațiunea autohtonă.

Constat lucrul și dacă ar trebui să mai adaog ceva, ar fi d'a-mi exprima deplina mea convingțiune, *că pentru un moment, instrucțiunea maselor cel puțin cât privește igiena, trebuie făcută chiar într'un mod silit* astfel precum o cere și camaradul meu Dr. Dănescu în tesa sa inaugurală.

Urmez însă studiul meu înainte :

Romaniî, străbuniî noștriî, cari aũ fost primi organisatori militari, dădeaũ o foarte mare importanță taliei soldaților lor. Ast-fel talia minimă în timpul lui Marius era de 1^m. 72^{cm}.

Legea Valentiniană avea minimum taliei 1^m 70^{cm}. Soldatul frances la 1691 avea talia minimă de 1^m 70^{cm} și a mers scăzând până când la 1813 (răsboale Napolionene) a ajuns la 1^m 57^{cm} și cu diferite oscilațiuni a ajuns acum la 1^m 54^{cm} unde a și rămas.

De alt-mintrelea, iată tot după Morach, talia minimă admisă în diferite armate, după diferite rase.

	metri cm.	
Prusia « « « «	1,62	} și excepțional 1,56
America de Nord	1,60	
Englitera « «	1,60	} Rase germane
Suedia « « «	1,60	
Baden « » «	1,57	
Francia « « «	1,54	} Rase Celtice amestecate
Italia « « « «	1,56	
Belgia « « « «	1,57	
Ispania « « «	1,56	
Austriă « « «	1,55	} Rase germano-slave

Noi români am eșit din aceasta determinare a minimului taliei, fiind că cum am zis, legea de recrutațiune din 1883 a desființat această condițiune de aptitudine militară, varind după necesitate și împrejurări.

Perfecțiunea artei resbelului negreșit că nu mai are nici un motiv de a ține socoteală d'o capacitate militară, ca acea reprezentată prin talie.

Un individ d'o talie mai mică chiar de cât 1^m. 54^{cm}. cu o conformațiune fizică complectă și de o desvoltare egală, cu un bun sistem nervos, negreșit că va posedea destulă inteligență pentru a mânui cu dibăcie mecanismul atât de simplu, dar atât de ucigător, a armei actuale de război.

Dar cestiunea taliei unui soldat cred că nu se reduce numai la această ultimă expresiune a menirei soldatului. Dacă am studia puțin sarcinile din timpul vieții sale militare, până când va ajunge o simplă mașină ucizătoare, apoi vom găsi condițiuni multiple, cari cer neapărat ca soldatul să aibă un minimum de talie determinată, basată negreșit pe condițiuni igienice, sciințifice. Sarcina soldatului român pe care o poartă în spinare, nu este mai mică de 30 kgr. și lungimea pasului în marș cadențat este determinat la 0.75^{cm}. Dacă vom pune acum la socoteală și intemperii atmosferice, precum ploile cari imbibă inbrăcămintea cu o

greutate aproape egală, și decă vom socoti că soldatul cel mai adese ori 'și face marșurile și cu deosebire în timp de război pe cărări și drumuri nebătute, cred că talia soldatului joacă în toate acestea un rol foarte important.

În adevăr după regulile de tactică militară, oamenii de o talie înaltă, se așeza în capul regimentului, sau în flancul drept, iar toți acei scunzi la coada regimentului sau în flancul stâng.

Se pare că în această dispozițiune, vederile militare nu au alt scop, decât tot o considerațiune de estetică, și în adevăr că micile unități de trupă ca companii, nici că țintește mai departe, de cât de a înșira oamenii pe o linie după înălțimea lor.

Observațiunile din cariera mea medico-militară mă îndreptățesc la cele zise mai sus, fiind-că cu ocaziunea ori căruia marș militar, putem constata, cum comanda militară pretinde într'un mod energic, că soldatul de o talie mică să aibă aceeași cadență în lungimea pasului, ca și acela din capul coloanei, care are o înălțime de cel puțin 1^{m.} 65^{cm.}

Tot-d'auna în timpul marșurilor militare,

soldatul de talia mică, nu are repaus, fiindcă marșul său nu poate nici să ajungă nici să egaleze pasul larg al soldatului de talie înaltă.

Pe când cei înalți ajung la locul determinat și se odihnesc, cei mici cari sunt în coada regimentului, încă se află într'un marș forțat, spre a ajunge și a se ține de corpul lor și când a ajuns și ei la țintă, cei l'alți sunt gata de plecare. Ce rezultă din acest defect al taliei? Că cei mici dezvoltând sumumul lor de forță, obolesc repede și cad pe drum.

Lăsând la o parte gravele inconveniente ce rezultă pentru comanda millitară, din această neegalitate de forță fizică a oamenilor, din diferența de talie, considerațiunile igienice, ce decurg sunt însă de o absolută gravitate.

Sleirea prelungită a forțelor prin lipsa de repaus, și în lipsă de alte mijlôce reparatorii la îndămână d. e. care multe de transport, hrană substanțială, un bun adăpost și mai presus de toate în neputință de a face igiena morală a soldatului, știm cu toții că aceste sunt cause suficiente și eficiente, spre a determina morbi adinamici și consecutiv a rări rândurile. Impreună cu mine, toți camarazi mei

medici militari, aŭ putut să observe că cei mai adesea atinși de aceste afecțiuni dinamice, sunt tocmai soldații de o talie mică, independent negreșit de vr'o constituțiune medicală a anotimpului cu tendință spre epidemicitate sau influențe morbide a localităților pe unde trupele trec. Fac aci reflecțiunile mele, asupra taliei soldatului în raport numai cu exigențele vieții militare, de ôre-ce într'un capitol deosebit voiŭ face studiul taliei, relativ cu condițiunile de dezvoltare fizică a populațiunei nôstre.

Așa dar cerințele acestei ere de militarism nemăsurat, a trecut peste limitele orî și căreî considerațiuni științifice, și tötă credința și speranța în forța națiunei, se resumă într'o dibăcie relativă, în a mânuî ascuțișul baionetei și magazia cu glônțe a unei arme cu repetițiune.

Ce va putea face însă acéstă mașină aprópe perfectă, în mâinile unei ființe automate, neputincióse?

În orî și care ordine de idei, cel mic tot d'auna este și cel din urmă, sau cel mai neputincios, și când administrațiunea militară, sub impulsunea unui militarism exagerat, a silit pe legiutorul din 1883 de a desființa

minimumul de talie pentru aptitudinea militară, prevăzută de legile de recrutatiune din 1864 și 1876 de sigur că nu a calculat cu forța și aptitudinea militară a maselor, ci cu precisiunea armelor de război. Noi vorbim din experiență și bazați pe observațiunile noastre personale, că soldatul de o talie înaltă, în timpul unor marșuri, nu ne dă de lucru nouă medicilor, pe când cei pitici de și sănătoși și destul de robuști, umplu căruțele ambulanței, ori suntem siliți de a cere comandamentului militar, de a-i descărca de povara lor reglementară, fiind-că nu pot să o mai ducă.

Pe de altă parte cum am zis și mai sus, soldații de talie mică, sleinduși forțele mai repede, sunt un obiect de îngrijire permanentă pentru comanda militară, și stocul nostru de morbiditate este mărit într'un mod considerabil.

Țări eminamente militare, cum este Germania cu o populațiune imensă, nu au fost silite nici de împrejurările cele mai grave, pentru a face apel la toate forțele națiunii.

Mai toate țările au redus minimum talicilor soldaților lor, la cea mai inferioară scară posibilă, numai singură Prusia 'l menține la

1^m 62^{cm}. și numai excepțional (în timp de resboi) se pogoară până la 1^m 56^{cm}.

De sigur că menținerea unei asemenea dispozițiuni legislative cu atâta tenacitate și cu cea mai extremă tendință militară a germanilor, este dictată de un instinct de conservățiune națională.

Când culegi din țară tot ce presintă o mică valoare fizică, și când acest material adunat nu este și nu poate fi pus în condițiuni de dezvoltare fizică normală, nu se face altce-va, de cât se grăbește într'un mod inconscient, dar fatal, degenerarea fizică a națiunii și consecutiv a rasei.

Dispozițiunea decî din legea de recrutațiune de la 1883 care a suprimat minimul de talie de 1^m 54^{cm}. ca condițiune de aptitudine militară pentru soldatul român, este nu numai vătămătoare instituțiunii militare care are speranță în efectivele numeroase, dar neputincioasă și vătămătoare materialului nostru de selecțiune. Iată în adevăr cum se exprimă D-nu D-r Danescu în tesa sa.

«Toți tinerii cu o bună aptitudine fizică, «sunt sub drapele și toți slăbănogii și infirmi «rămân la vetrele lor. Aceștia sunt cei ce re-

«presintă fondul eredității morbide. Ne mai a-
 «vând nici o obligațiune publică, neputând
 «munci pentru existența lor proprie, trăesc în
 «sarcina părinților, care și ei la rândul lor
 «pentru ca se scape de greutate și în același timp
 «ca să pôtă avea și un ajutor în gospodăria
 «casei, însor pe acéstă ibridă ființă, saũ mai
 «bine zis, pe acest neputincios, cu o fată pe
 «ales, fiindcă cei voinici nu sunt acasă, orî și
 «dacă sunt cei din armata teritorială, dar le-
 «gea 'i opresce categoric de a se însura până
 «după al 2-lea an de serviciu (art. 62 din le-
 «gea de recrutare)».

În asemenea condițiuni, cum óre trebuie
 să ne așteptăm la îmbunătățirea rasei și în-
 mulțirea populațiunei noastre?

Este decî neapărat și nu numai oportun, dar
 chiar fôrte urgent, ca pe lângă interesele noastre
 militare să ne gândim mult mai serios la capi-
 talul acestor interese, adică la dezvoltarea în
 bune condițiuni fiziologice a populațiunei noastre.

Militarisînd tótă masa validă a populațiunei,
 trecând chiar și bariera de minimul ta-
 liei, nu ne a mai ramas de cât, de a desfi-
 ința și condițiunea de etate. În realitate prin
 diferitele legi cu tendințe militare, s'a trecut

și peste vârsta de 21 ani, ca condițiune pentru aptitudinea militară.

Diferitele școli speciale ale statului, sunt supuse regimului militar și disciplina militară, orî-câtă reacțiune bine-făcătoare ar avea ea asupra unei educațiuni serioase a spiritului, dar dezvoltarea fizică a tinerilor, suferă grave inconveniente (póte chiar din cauza excesului unei educațiuni fizice silită ?)

Când tóte facultățile instinctive și când întregul organism, se găesc în períoda lor maximă de dezvoltare, sistema de educațiune și disciplină militară, reacționează într'un mod deprimant asupra acestui sbor de dezvoltare fiziologică.

De aci apoi atâtea tineri de și de o bună conformațiune fizică prin faptul exercițiului gimnastic, dar în genere sunt scunzi, dacă nu chiar pitici, cum sunt de ex. elevii școlei de poduri și șosele, și cum sunt cea mai mare parte din tinerii noștri ofițeri, eșiți din școlile militare.

Nu mă ridic contra educațiunei militare a națiunei, dar cred că acéstă grije a statului, trebuie să fie în paralelism, cu educațiunea

fisică, și mai pre sus de toate grija supremă a unei sănătăți perfecte.

Cifrele tablei mele statistice, 'mi dă media taliei de 1^m 65^{cm} la un număr de 224,972 de tineri, câți au fost supuși examinării medicale, de la 1879 și până la 1883 inclusiv, și chiar în sus de această medie, încă taliele înalte se cifrează cu decimii de mii, până la 1^m 70^{cm}.

Am putea dice dar că materialul nostru de selecțiune, este în condițiuni excelente, și că nu avem de cât să 'l cultivăm, favorisând condițiunile sale de dezvoltare.

Încă o dată dar, emit părerea că legea noastră de recrutațiune, înainte de a se gândi a satisface în cea mai largă măsură cerințele exagerate ale actualei epoci militare, trebuie să se gândească la asigurarea cerințelor analoge pentru dezvoltarea generațiunilor viitoare, înlesnind și favorisând o selecțiune sănătoasă și o dezvoltare corporală, care să ne apropie de rasa strămoșilor noștri, așa cel puțin precum ni'i descrie evenimentele istorice naționale mai apropiate de noi. Trebuie dar a se prescrie din nou în lege, minimul de talie din legea din 1864 *ca o absolută condițiune fi-*

sică de aptitudine militară și nu știu dacă nu ar fi bine, a se prescrie un minimum de talie și pentru voluntarii de toate categoriile, și pentru elevii tuturor școlilor militare, în afară se înțelege de orfelinate (școlile copiilor de militari). Iată în adevăr o dispozițiune din legiurile militare franceze de la anul 1873 care ne ar conveni și nouă foarte bine. *«Lipsa de „talie persistând doi ani consecutivi, nu va „motiva nici într'un cas scutirea. Omul care nu „va avea talia 1^m 54^{cm.} va fi clasat în serviciul auxiliar al armatei“*. Dispozițiunea acésta ni se pare foarte rațională, fiind că fiziologia ne încredințează, că omul până la vârsta de 25 ani crește mereu. Băgat însă în casarmă fără această aptitudine fizică, găsește aici destule condițiuni și destule elemente morbide, cari se opun intrun mod eficace desvoltărei sale fiziologice, și ca consecință logică unei asemenea stări de lucruri, comanda militară dispune de un material care nu este în stare de a-l aduce servicii reale și când 'l concediază la vatra sa, dacă ajunge până la acest termen, dă înapoi familiei, un individ deja obosit și aprópe neputincios pentru o muncă energetică mai depărtată.

Cine dintre noi medici militari nu știe, că o parte bunicică din efectivul contingentului ce trece în rezervă, devine o masă de postulănți pretențioși ?

Și mulți dintre aceștia sunt luați de la córnele plugului, póte tocmai în momentul când desvoltarea lor fizică 'și-a luat sborul, sub impresiunile și tradițiunile de dor și libertate a acestei profesii. Nu intră în cadrul studiului meu de a expune aci, cât de multe și cât de fericite sunt condițiunile de desvoltare fizică, a unei munci libere. Sunt însă dator de a o mărturisi, că un tânăr înrolat sub drapel, în or și ce fel de armă, fără condițiunea de aptitudine militară în privința taliei, este un element măi puțin, care se răpește într'un mod inutil, din condițiunile nóstre generale de desvoltare fizică.

Quetelet în lucrările sale statistice (1830), a probat că individul care la 18 ani are talia de 1^m. 65^{cm}. la 25 de ani are o talie de 1^m 68^{cm}. Danson (Englez) un alt statician demograf, a observat că din 480 criminali, de la 18 la 30 ani, că dacă talia lor la 18 ani a fost de 1^m. 63^{cm}. a ajuns la vârsta de 30 de ani la 1^m. 68^{cm}. Liharzik (Viena 1862) în stu-

diul său asupra creșterii și structurii omului a ajuns a demonstra după cercetări foarte exacte, că crescerea succesivă în toate segmentele scheletului, și prin urmare a taliei în total, să urmează până la 24 ani.

Estrag din lucrările numeroase de acest fel ale acestui autor, următoarea tabelă statistică.

Etatea ani impliniți	Talia medie m.	Etatea ani impliniți	Talia medie m.
18 ani	1,63	22 ani	1,71
19 „	1,65	23 „	1,73
20 „	1,67	24 „	1,75
21 „	1,69		

Se zice că acestei tabele îi s'ar putea reproșa defectul că calculează cu diferiți indivizi, adică bărbați, femei și băeți, dar doi medici militari franceși Allaire și Robert prin memoriile lor asupra taliei și greutatei óme- nilor din regimentele de vânători călări și pedestri, publicate în «Mém. de medic. et chirurg. milit» cercetând talia acestor soldați de la vârsta de 24 la 25 de ani, a constatat o diferență în plus de 23 ^{m.m.} în înălțimea taliei lor, de cât cea care a fost înscrisă în livretul lor la încorporare.

Este deci constatat, că individul până la 25 ani crește și se dezvoltă mereu, prin urmare statul militar, trebuie să-și mențină trebuințele sale în aceste limite trase de știință, căci altminterea populația noastră românească, deja destul de degenerată, prin boale și rea gospodărie în ale sănătății, vârstă și sub drapel în condițiunile igienice ale actualelor cașarmuri, îi se prepară cea mai sigură cale de a fi înăbușită în dezvoltarea ei. Iată de ce eu *chiar ca medic militar, mă silesesc de a da convincțiunei mele științifice în cestiunea de față, coloritul cel mai viu, dar care din nenorocire este tot atât de real.*

După acest succint studiu al taliei din punctul de vedere medico militar, trec la studiul detaliat al :

Tabelei statistice a taliei de la 1879 și până la 1883 inclusiv.

După exemplul tabelelor statistice din teza D-lui Doctor Dănescu, am împărțit și eu talia tinerilor la vârsta de 21 ani pe regiuni muntoase și câmpene, adică: județe de munte și județe de câmp.

În acest mod studiul tablei este mult înlesnit și dintr-o repede scrutare a ei, concluziunile pot fi trase cu multă înlesnire.

Aşa dar până la anul 1883, legea de recrutare prevedea un minimum de talie de 1^m. 54^{cm}. ca condiţiune pentru aptitudinea militară. Aceasta era până la acea epocă prescripţiunea legală şi negreşit ar fi urmat ca toţi tinerii care nu intruneaū aceste condiţiuni de aptitudine, să fie excluşi de la serviciul militar.

Conform tablei ce presint, s'a găsit în această categorie de la 1879 şi până la 1883, 7568 de tineri care nu a avut talia legală de la 1^m. 54^{cm}.

Au fost scutiţi ore toţi aceşti tineri de serviciul militar? Indrăsnesc a afirma că nu. Şi ca dovadă că nu s'a urmat conform prescripţiunilor legii, fiind-că poate cerinţele militare aū fost mai presus de cât accasta lege, este că la anul 1883 s'a şi desfiinţat minimul de talie.

O altă dovadă că legea din 1879 nu 'şi a avut sancţiunea sa în privinţa minimului de talie, o găsesc în tabela statistică a D-lui Dr. Dănescu, în care nu sunt scutiţi de serviciul militar pentru defect de talie, de cât 40 de pitici.

Tot în aceia tabelă mai găsesc scutiţi de serviciul militar 3382 de tineri, pentru desvoltarea

incomplectă a corpului. In acest număr de 3382 de tineri scutiți, fivor oare cuprinși și acei care a avut talia inferioară de 1^m. 54^{cm}. ?

Lucrul e îndoios, de óre ce cifrele din tabela D-luî Dr. Dănescu, în privința acestei categorii de scutiți, nu concordă cu cifrele din tabela mea, care sunt mult mai mari și care prin urmare vorbesc în defavoarea prescripțiunilor legii în această privință.

Mehedințul, în tabela D-luî Dr. Dănescu pentru boale și imfirmități care a dat loc la scutiri de serviciul militar, de la 1879 și până la 1883, figurează cu 205 tineri, pe când în tabela mea Mehedințul in acești 5 ani de recrutare, a avut 605 tineri, mai mici de cât 1^m. 54^{cm}. adică 6,09%, Gorjul 104 cu desvoltare incomplectă, și 463 cu talia inferioară de 1^m. 54^{cm}. adică 5,56%, Râmnicul Vâlcea a avut 388 incomplect desvoltați, și 468 cu talia mai mică de cât 1^m. 54^{cm}. sau 4,72.%, Muscelul figurează în tabloul D-luî Dr. Dănescu cu 456 de tineri desvoltați incomplect, și în tabela mea are 311 tineri cu talia mai mică de 1^m. 54^{cm}. sau 7,15%. Muscelul este în capul județelor unde talia la 1^m. 54^{cm}. este cea mai frequentă și în tabela D-luî Dr. Dănescu, Muscelul figurează în ca-

pul județelor, care a dat cel mai mare număr de scutiți pentru infirmități adică 33,80% .

Tot Muscelul mai dă un procent de 9,46% de gușați, 2,66% de imbecili, idioti și cretini, în sfârșit tot Mușcelul este în capul județelor unde boalele generale fără sediū determinat, (Scrofulosa, rachitismul, constituția debilă), sunt cele mai frecvente 14,12% .

Tot cam pe aceiași treaptă, vin apoi mai toate județele de munte, Mehedințul, Gorju, Argeșu, R.-Vâlcea și Putna și cu un procent de la 3 până la 2% mai toate cele-l'alte județe muntene.

Singurele județe de munte în care defectul de talie s'a constatat a fi foarte mic sunt :

Bacăul, Neamtu și Suciava.

Ideia dar atât de des susținută și basată pe considerațiuni științifice mai mult sau mai puțin plausible, cum că munteanul urmează să fie de o statură scundă și dezvoltare ososă și musculatura bine legată, mi se pare în fața cifrelor de carī dispun, cum că nu are nici o valoare științifică. Aceste 3 județe Bacăul, Neamtu și Suceava, sunt județe eminentemente muntoase cu deosebire cele două din urmă, și pecând în toate cele-l'alte județe muntoase, scara

ascensională a taliei este limitată între 1^m 54^{cm} și 1^m 65^{cm}. În aceste 3 județe înălțimea taliei urmează o scară ascensională. tocmai de la 1^m 65^{cm}. în sus, menținându-se această urcare până la 1^m 70^{cm}. Locuitorii acestor 3 județe sunt de aceeași rasă ca și a celor l'alte județe muntoase, trăesc în aceleași condițiuni igienice ale solului și ale atmosferei, igiena lor domestică este aceeași ca pretutindinea în țară și dacă ar trebui să credem și în influența rău făcătoare a elementului jidovesc, care 'ia cotropit mai mult de cât pe cei-a-l'altii munteni apoi poate că igiena lor morală să fie și mai inferioară, și cu toate acestea, județele Bacău Neamțu și Suceva are ómenii cei mai 'nalți în talie, dintre județele muntoase.

Prin urmare nu avem nici un motiv deocamdată, de a putea susține într'un mod științific că talia mică ar fi inerentă locuitorului muntean.

Dar dacă nu avem motive de a putea susține această părere, atunci se naște întrebarea, pentru care cuvânt locuitorii acestor 3 județe sunt de o talie mai 'nalță de cât acelorlalte județe muntoase?

Răspunsul dacă nu imposibil, dar totuși

este foarte dificil, de óre-ce elementele de geografie medicală de care dispunem pentru un moment relativ la aceste regiuni muntoase, nu constată alt-ceva de cât o mai mică tensiune în frecuența afecțiunilor, care aú o influență constantă asupra eredității.

Așa afecțiunile nervóse, sunt mult mai puțin frecvente în județele Bacău, Neamțu și Suciava, de cât în cele-l-alte județe muntóse. Gușa de și se cifrează într'un mod respectabil și în aceste județe, dar din etiologia ei destul de intunecósă, nu putem trage concluziuni precise asupra eredității, de óre ce șcim că ea este curabilă într'o óre-care fasă a dezvoltării sale.

Afecțiunile toracice asemenea sunt foarte puțin frecvente în aceste 3 județe, și în județul Neamțu într'o periódă de 5 ani de recrutare, nu a fost scutit nici un tânăr ca tuberculos.

Sifilisul asemenea s'a constatat foarte rar în aceste 3 județe, și în județul Neamțu nu a fost scutit nici un tânăr pentru sifilis în timp de 5 ani, pe când frecuența sifilisului între populația rurală din județul Mehedinți, este de o notorietate publică. Probabil decí că ele-

mentul morbid ereditar ne având un teren întins în aceste județe, dezvoltarea fizică a populațiunei, se face în mai bune condițiuni și de procreațiune și consecutiv și de rezistență organică.

Analisând mai departe tabela taliei în mer-sul său ascensional, se pôte constata că dintre județele muntóse, Prahova iarăși represintă un contingent destul de însemnat de tineri cu o talie înaltă, și din cifrele tabloului întreg, singură Prahova a putut da tineri cu o talie de 2 metri. Da alt-mintrelea se știe în armată, că trupele de jandarmi și cu deosebire cei călări, la care se cere să aibă o talie de cel puțin 1^m 70^{cm.} sunt mulți din județele Prahova și Neamțu.

Dintre județele câmpene unde talia interióră de 1^m 54^{cm.} a fost constatată ca destul de frecuentă, este Doljul Ifovul, Teleormanul, Tutova, Iasy, Vlașca, Tecuci și Covurlui; inaceste județe însă să găsesce și tineri de talie înaltă și încă într'un număr considerabil. Se înțelege că și contingentul populațiunilor și a tinerilor prin urmare cari a concurat la formarea contingentelor, a fost și mai mare. Așa după Prahova vine imediat Ilfovul, Covurluiul, Doljul și Ro-

manașul, unde taliile înalte sunt frecvente.

Iar în genere județele, Dorohoi, Botoșani, Suciava, Neamțu, Roman, Bacău, Vaslui, Fălciu, Râmnicul-Sărat, Brăila, Ialomița, Vlasca, Olt și Romanași au dat mai puțin de cât 2° tineri de talie inferioară de 1^m 54^{cm}.

Harta grafică a taliei în diferitele regiuni ale țării anexată în această lucrare, indică într'un mod suficient, în care parte predomină populațiunea de sex masculin (de 21 ani de o talie mică și în care anume, materialul nostru de selecțiune în privința taliei, este mai frequent.

Este dar cu desăvârșire dificil de a trage o limită științifică în privința validității fizice a populațiunii noastre cu privire la talie, după indiciile ce prezintă tabela mea statistică, dar cea ce rezultă într'un mod evident, este că populațiunea localităților noastre muntăse, a început de mult să degenereze, de ôre-ce taliele inferioare la 1^m 54^{cm} a atins deja proporțiunea maximă de 70 la 1000 și împreună cu unele județe câmpene minimum de 30 la 1000.

Pentru a ne mângâia slăbiciunea noastră fi

sică, nu găsesc că ar fi cel mai bun remediu de a compara proporțiunile acestor defecte de talie cu ale francesilor, cari a ajuns aproape la 175 la 1000 scutiri de serviciul militar pentru lipsă de talie minimă de 1^m 54^{cm.} Proporțiunile sunt cu dessevirișire inverse, fiind că noi toți români la un loc, abia putem reprezenta forța egală a 10 parte din francesi.

Descifrând totalul diferitelor înălțimi ale taliei pentru întreaga țară, oscilațiunile numerice sunt surprinzătoare.

Analisând acum tabloul meu numeric al taliei, anexat în text, eată cea ce se pôte citi:

De la 1^m 59^{cm.} unde taliele sunt reprezentate prin 9.087 de tineri, de o dată suma celor de 1^m 60^{cm.} se ridică la 14.241 pentru a scădea imediat până la înălțimea de 1^m 61^{cm.} la 11.707.

De aci apoi se urmează o scară ascensională până la înălțimea de 1^m 65^{cm.} care este reprezentată prin suma *cea mai mare* de 16.595 de tineri.

Înălțimea taliei dar a populațiunei noastre masculine, la vârsta de 21 ani se pôte fixa după cifrele și studiile demografice de care dispunem până acum, *la media* de 1^m 65^{cm.}

Acéstă înălțime a taliei însă, este în legătură intimă cu cele-lalte condițiuni fizice corporale. Ce ne folosește nouă această medie a înălțimeii taliei de 1^m 65^{cm.}, când individul nu intrunește și cele-lalte condițiuni de dezvoltare fiziologică normală? Din tesa D-lui Dr. Dănescu se constată, că într'o perioadă egală de ani, a fost scutiți de serviciul militar 6.748 tineri pentru constituție debilă și 3382 pentru dezvoltare incompletă a corpului. Acești 10130 tineri adăogați la cei 7568 care a avut o talie mai mică de 1^m 54^{cm.} ne dau într'o perioadă de 5 ani, de la 1879 și până la 1883 inclusiv, o sumă considerabilă de indivizi, în afară de condițiunile fiziologice normale, pentru a putea procrea în condițiuni analóge.

Cadrul nosologic al ambulanțelor militare rurale, asemenea se cifrează cu totale imense de afecțiuni degenerátore. In definitiv este constatat într'un mod oficial, că populațiunea noastră degeneratează, pe de o parte din cauza afecțiunelor inerente constituțiunei medicale a țării, iar pe de alta din cauză că populațiunea cu deosebire cea rurală, nu cunoște încă cele mai elementare principii de igienă pentru a 'și îngriji sănătatea. In asemenea con-

dițiunii nici că talia medie de $1^m 65^{cm}$ a populațiunei noastre la vârsta de 21 ani, nu ne pôte liniști în privința viitorului existenței noastre, nici că studiul comparativ al scutirilor de serviciul militar pentru defect de talie, va putea aduce remedii acestei primejdióse perspective, pentru menținerea rasei noastre. Exortățiunile dar în acest sens, putându-se continua fără nici un folos trec la :

Conclusiuni.

Din cele ce am espus până aci resultă, că talia cea mai frequentă a populațiunei noastre masculine, la vârsta de 21 ani este cuprinsă între $1^m 60^{cm}$. până la $1^m 70^{cm}$, iar talia medie este de $1^m 65^{cm}$. Că numărul tinerilor sorțari cari întrunesc condițiunea de aptitudine militară în privința taliei, este considerabil, ast-fel că s'ar putea asigura contingente cât de numeróse, și prin urmare desființarea minimumului de talie prin legea din 1883 din acest punct de vedere nu este justificată. Legislatorul militar din 1864 impunând ca condițiune de aptitudine militară talia de $1^m 57^{cm}$. nu a putut să fie nici mai puțin patriotic, nici mai puțin prevăzătoriu de cât acela din 1883 care

desființând talia, a crezut p^ote că asigură forța de rezistență a națiunii.

Chiar sub imperiul legei de recrutațiune din 1864 care avea minimul de talie de 1^m 57^{cm}, exigențele pentru bunele condițiuni fiziologice de desvoltare a populațiunii noastre erau reclamate de ilustrul meu profesor Dr. Z. Petrescu, care prin broșura d-sale, «*O încercare de statistică medico-militară a României*». Iată cum se exprimă: «Talia medie este de 1^m 64^{cm} până la 1^m 66^{cm}, o talie destul de înaltă. Aceasta m^ă făc^ut a crede că s^ăr putea urca talia recrutilui român cu câte-va centimetri mai sus de cum este astăzi (1^m 57^{cm}).

«După părerea mea basată pe observațiunile mele statistice din ani 1869 și 1874, talia recrutilui român ar putea fi urcată la minimul de 1^m 60^{cm}, căci în majoritatea casurilor desvoltarea corpului, și mai ales a mușchilor era în raport direct cu suirea taliei.

Profesorul meu Dr. Z. Petrescu emițând această înaltă considerațiune de aptitudine militară, basată pe o desvoltare fiziologică normală, totușicereaincă de la 1879 ca talia „*recrutilui român*“ să fie urcată la minimul de

1^m 60^{cm.} căci nu era mulțumit cu cea de 1^m 57^{cm.} admis de legea din 1864. Dar iată ce citim mai departe în studiul medico-militar a profesorului nostru.

«Am observat însă, că acest raport nu este
 «constant în rațiune directă, de cât până la
 «maximul taliei de 1^m 75^{cm.} de aci în sus
 «desvoltarea corpului mai tuturilor tinerilor
 «esaminați, este în rațiune inversă cu creșterea
 «taliilor, cu cât tânărul era mai înalt, cu a-
 «tâta corpul său era mai slab și musculatura
 «mai puțin desvoltată. Am găsit prea puține
 «escepțiuni la această regulă generală. Prin
 «urmare atât în interesul sevicului militar,
 «cât și în interesul sănătății individuale, cred
 «că s'ar putea fixa, *analog cu măsura mi-
 «nimală de 1^m 60^{cm.} o măsură maximală
 «de 1^m 75^{cm.}, fără cea mai mică temere de
 «neîmplinirea contingentului cerut de recruți.*

Este cel mai clementar adevăr, că nu cantitatea, ci calitatea formează criteriul de apreciațiune al unei armate. Cea mai perfectă armă pusă în mâna unui individ, în afară de legile unei desvoltări fizice, fiziologice, va fi nu numai neputincios în fața trebuinței supreme, dar un pericol și pentru el însuși

și pentru cauza pe care o apără. Așa dar talia minimă a soldatului român ca condițiune de aptitudine militară trebuie să se reînscrisă în legea de recrutație.

Cred că față cu aptitudinea militară a populațiunei relativ cu talia, aceasta se poate fixa la minimum 1^m60^{cm} și maximum de 1^m75^{cm}, iar restu tinerilor, a căror talie ar fi inferioară, ar trebui să fie trecuți la trupa teritorială cu schimbul până la înălțimea de 1^m56^{cm} și de aci până la 1^m54^{cm} în serviciul auxiliar al armatei.

Cu această restricțiune de aptitudine militară, cred că s'ar putea îndeplini destul de bine cerințele serviciului militar, și în acelaș timp s'ar asigura și interesele noastre de dezvoltare fizică progresivă.

Asemenea restricțiunea prescrisă de art. 62 al actualei legi de recrutație în privința însurătoareii oamenilor din trupele teritoriale, trebuie să se desființată, dar în toate ca-surile a se favorisa prin orî-ce alte mijloace posibile, înmulțirea căsătoriilor între acești ómenî valizî.

Cu acest mod de a vedea în ordinea de

interese a dezvoltării populației noastre, și prin mijloace energice de a face ca locuitorul nostru să știe *a locui, a mânca a se înbrăca și a se odihni la timp*, talia medie actuală de 1^m 65^{cm.} a populației noastre la etatea de 21 ani, poate să asigure la timp forța noastră națională.

Văzută, bună de imprimat

Dr. Z. PETRESCU

Rectore

AL. OBESCU

CESTIONARIUL

1. *Farmacologia*, Digitala.
2. *Botanica*. Sistemul țesăturii la vegetale, sistemul tegumentar, sistemul fundamental sau conjunctiv, și sistemul fascicular.
3. *Medicina legală*. Abortul criminal.
4. *Patologia chirurgicală*. Abcese.
5. *Anatomia Patologica*. Leziunile rinichilor.
6. *Patologia generală*. Influența etății în patogenie.
7. *Fiziologia*. Absorbția cutanee.
8. *Patologia infantilă*. Paralisia infantilă.
9. *Igiena*. Despre aerul respirabil și aerul ne-respirabil.
10. *Terapia*. Acțiunea fiziologică a Digitalei.

Judecie in cari frecuența taliei mai mică de 1m.54 se urcă de la 5.47% până la 7.15% din numărul examinațiilor.

Judecie in cari frecuența taliei mai mică de 1m.54 se urcă de la 3.52% până la 4.62% din numărul examinațiilor.

Judecie in cari frecuența taliei mai mică de 1m.54 se urcă abia până la 3.43% din numărul examinațiilor

Judecie in cari talia mai mică de 1m.54 este foarte rară.

